

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ

Пашаєв Кенан Мамед огли

Науковий керівник – ст. викладач Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел.(057) 702-14-98)

The article regards a number of peculiarities of translating scientific and technical texts. The author dwells upon the possible issues that a translator may stumble upon while translating a scientific document. The paper also analyzes and highlights the examples of possible inconsistencies that can cause inaccuracies of terms used in the text.

Переклад науково-технічної літератури відрізняється від перекладу художньої літератури, газетних статей, документально-ділового матеріалу тощо. У зв'язку з бурхливим розвитком техніки та поширенням науково-технічної інформації виросло значення науково-технічного перекладу, що і зумовило актуальність нашого дослідження. Мета Нашої роботи – привернути увагу до найбільш частих випадків неправильного перекладу англійських текстів.

Технічний перекладач повинен враховувати багато обмежень, включаючи контекст, правила граматики цих двох мов, їх узгодження, ідіоми і т.п. Науково-технічна література насичена спеціальними термінами, термінологічними словосполученнями, які репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів. Саме вони і є однією з головних причин виникнення труднощів при перекладі з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників та національну варіативність. Обов'язковою умовою повноцінного перекладу будь-якого спеціального тексту, особливо науково-технічного, є повне розуміння його перекладачем. Варто звернути увагу, що перекладач має бути добре обізнаним у галузі, в межах якої перекладає тексти. Пошук терміна-еквівалента (тобто відповідного за значенням терміна) у власній мові (мові перекладу) має починатися з аналізу нового поняття, яке виражає іншомовний термін.

За синтаксичною структурою англійські науково-технічні тексти відрізняються конструктивною складністю, мають безособові і невизначено-особові конструкції. В англійських науково-технічних текстах, в порівнянні з українськими, особливо часто зустрічаються пасивні звороти. При перекладі нерідко необхідно застосовувати заміну пасивних конструкцій іншими засобами вираження, більш властивими українській мові, ця тенденція спостерігається і на лексичному рівні. Ці

закономірності перекладу наукового тексту стосуються творів усіх жанрів – від наукової монографії, до підручника.

Серед лексичних труднощів перекладу науково-технічного тексту слід виділити наявність певної групи інтернаціональних слів, які, незважаючи на схожість звучання у різних мовах, відрізняються в кожній мові своєю семантикою і стилістичним забарвленням. Складність перекладу слів подібного звучання – полягає в необхідності правильного добору значення слова, яке відповідало б змісту конкретного тексту. Нехтування контекстом є найчастішою причиною смислової помилки. Саме контекст ліквідує багатозначність слова і забезпечує конкретизацію того чи іншого значення. Наприклад: accurate – точний (не акуратний), clay – глина (не клей), data – дані, інформація (не дата), figure – цифра (рідко фігура), replica – точна копія (не репліка), resolution – роздільна здатність (не резолюція), simulation – імітація, моделювання (не симуляція), speculation – роздуми (рідко спекуляція).

У перекладі технічних текстів можуть надаватися і додаткові пояснення до термінів, при цьому додаються нові члени речення. У перекладі таких текстів збільшується кількість випадків використання трансформації додавання, спричинена нормативними причинами і рідше необхідністю надання пояснень. Наприклад:

The motor was found to stop within 2 seconds. – Виявилось, що електромотор зупиняється протягом двох секунд.

Ясність і чіткість – це безумовна вимога до науково-технічного перекладу. Подвійний зміст у науково-технічному перекладі неприпустимий, його стиль має повністю відповідати формально-логічному стилю мови науково-технічної літератури. Реалізувати цю вимогу, тобто зробити ясний і чіткий переклад, можна лише тоді, коли буде повністю з'ясовано зміст оригіналу [3].

Науково-технічний переклад має бути стислим. Зайві слова перешкоджають опануванню змісту перекладу, а лаконічність робить його прозорим і зрозумілим.

Отже, основна складність перекладу науково-технічних текстів, а саме переклад термінів, полягає у розкритті та передачі засобами української мови іншомовних реалій. Було би невірним говорити про переклад термінів як таких. Обов'язковою умовою повноцінного перекладу будь-якого спеціального тексту, особливо науково-технічного, повне розуміння його перекладачем. Механічне заучування термінів, без проникнення у їх сутність, без знання самих явищ, процесів та механізмів, про які йдеться в оригіналі, може призвести до грубих помилок у перекладі. Перекладач повинен детально вивчити ту область науки і техніки, в якій він працює. Тільки тоді він зможе сміливо користуватися відповідними термінологічними словниками.